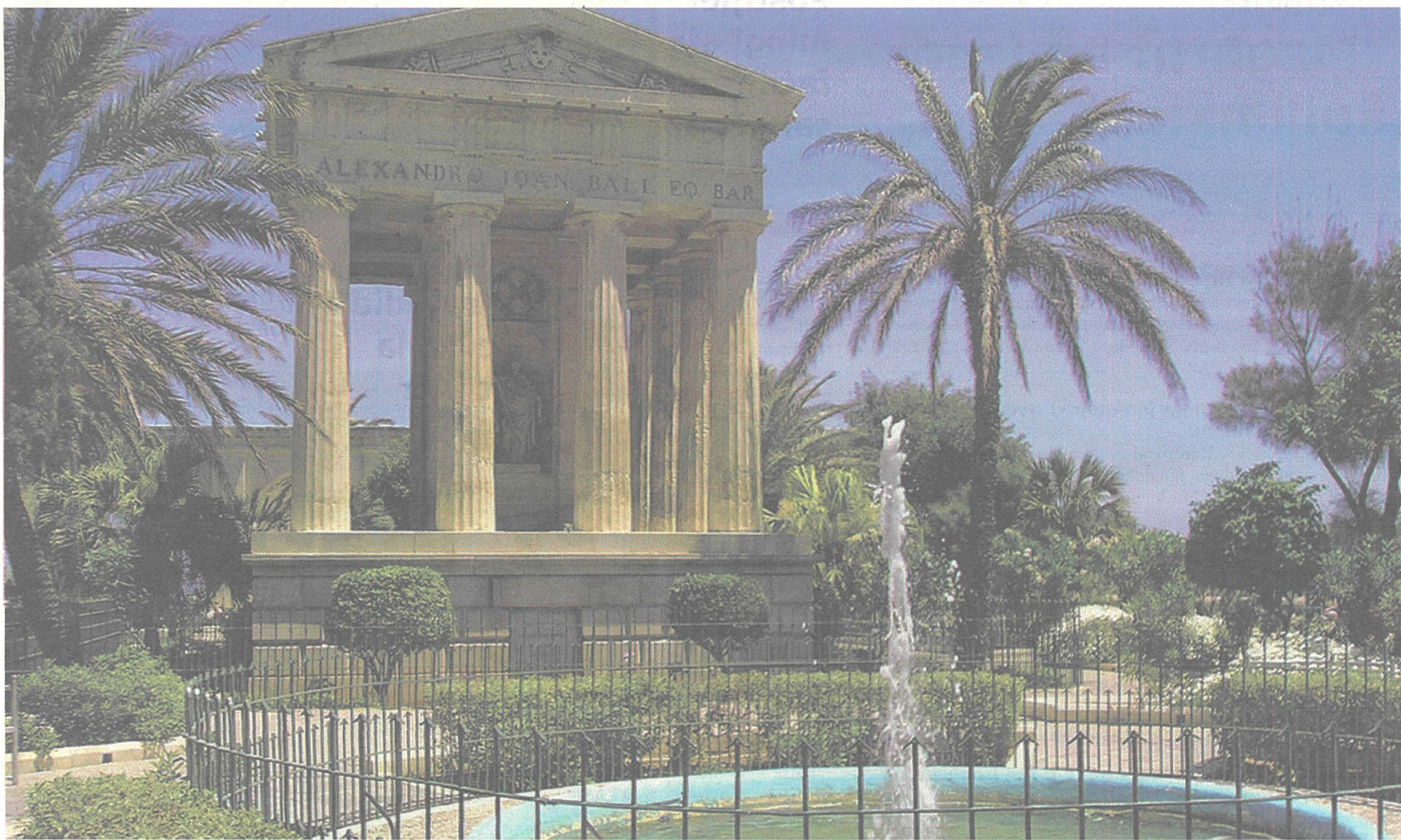

Il-monument ta' Sir Alexander Ball, l-aktar monument imponenti li hemm fil-ġnien tal-Barrakka t'Isfel

Il-Barrakka ta' Isfel

Meta nsemmu l-Barrakka u l-Belt Valletta bla ma rridu aktarx li f'moħħna nimmaginaw dak il-ġnien sabiħ li hemm iħares fuq il-port il-Kbir donnu gallarija li d-dahla tiegħu tinsab ftit bogħod mill-berġa ta' Kastilja u ninsew li f'din l-istess belt għandna ġnien ieħor li jissejjaħ Barrakka minkejja li ma huwiex kbir jew ċentrali daqs dak li jissejjah Barrakka ta' Fuq.

Jekk tkun għaddej minn fejn id-dahla tal-Barrakka ta' Isfel bla ma tkun taf li hemm dan il-ġnien għandek mnejn tibqa' għaddej bla ma titthajjar tidhol għax biex ngħidu d-dritt id-dahla hi xi ftit jew wisq mohbija mit-triq jekk tkun tiela' min-naħa ta' Dar il-Mediterran. Jekk tkun nieżel minn fejn is-sur ta' Santa Barbara iktar wiehed jista' jinduna bil-kancell li jdaħħlek f'dan il-ġnien.

Skiet u dell

Haġa li toltok hekk kif tidhol f'dan il-ġnien hu s-skiet li fih kif ukoll il-ħafna dell li wiehed isib minħabba l-ghadd ta' sigar għoljin li fiha l-Barrakka. Dan il-post jista' jkun ideali għal waqfa ta' mistrieħ għad-dell u l-kwiet anke fix-xhur jaħarqu tas-sajf. Wiehed isib għadd ta' bankijiet fejn jista' jpoġġi bilqiegħda u jgawdi veduta mill-isbaħ tad-dahla tal-Port il-Kbir u tas-swar tal-Kottonera. Il-

“ Dan il-post jista' jkun ideali għal waqfa ta' mistrieħ għad-dell u l-kwiet anke fix-xhur jaħarqu tas-sajf

passaġġi tal-ġnien huma msebbħa bi xtieli u fjuri li flimkien mas-skiet u d-dell jagħmlu oasi ta' paċi, daqxejn ta' genna tal-art!

Monumenti

Bla ma trid meta tkun fil-Barrakka ta' Isfel tilmah bini fuq stil Grieg. Dan il-bini li jiddomina lil dan il-post hu monument f'gieħ Sir Alexander John Ball. Quddiem dan il-monument, bejn wiehed u ieħor fin-nofs tal-ġnien, hemm funtana tonda li tkompli ssebbħa u tagħti l-ħajja lil dan il-ġnien, imma xejn ma hu aktar imponenti mill-mafkar ta' Ball. Għaliex?

Alexander Ball hu figura importanti fl-istorja ta' Malta u għalhekk kien jixraq li jinbnielu mafkar biex nibqgħu niftakru fih. Hu twieled fl-1757 f'Ebworth Park, Sheepscombe, Gloucestershire. Daħal man-Navy fejn mexa ħafna 'l quddiem u laħaq anke kmandant u aktar tard kaptan. Xogħlu laqqgħu ma' Lord Nelson u

b'hekk dawn iż-żewġ persuni kbar fl-istorja saru wkoll ħbieb.

Hu żar Malta l-ewwel darba fit-12 ta' Ottubru 1798 meta l-Franċiżi kienu ilhom Malta madwar hames xhur. Mill-ewwel il-Maltin raw fih persuna li tista' tkun ta' għajnuna kbira lejn pajjiżna. Jingħad li dan Ball irċieva ittra mingħand Ċensu Borg, Brared, fejn kien mitlub li l-gzejjer Maltin jgħaddu f'idejn il-Kuruna Brittanika bħala tmexxiġa wara li jitkeċċew il-Franċiżi. Hemm min jgħid li bosta Maltin kienu qed jibzġu li jerġgħu jigu lura lejn Malta il-Kavallieri ta' San Ġwann.

Fid-9 ta' Frar 1799, waqt l-imblokk tal-Franċiżi, hu nħatar Kummissarju Ċivili ta' Malta, kariga li dam jokkupa għal sentejn sakemm Malta għaddiet f'idejn l-Ingliżi. Ball miet f'Malta sewwsew fil-Palazz ta' San Anton nhar il-25 ta' Ottubru 1809. Huwa ndifen fil-Forti Sant Iermu fil-Belt Valletta. Sena wara mewtu inbena dan il-monument neoklassiku fil-Barrakka ta' Isfel

Fr. Reno Muscat
renosop@gmail.com

bħala xhieda tal-imħabba li l-poplu Malti kellu lejn dan il-bniedem kbir. Illum ftit huma dawk li jafu min kien dan Alexander Ball u wisq inqas jafu li għandu monument f'dan il-ġnien.

Minn fuq is-swar

Meta tkun f'dan il-ġnien minbarra dak li hemm fih, tkun tista' tgawdi wkoll dehriet mill-isbaħ. Minn fuq is-swar li jservu bħala l-ħajt tal-ġnien tista' tara veduta mill-isbaħ tal-Port il-Kbir, tas-swar tat-Tliet Ibliet, Il-Birgu, Bormla u l-Isla, il-gardjola, il-forti Sant Anġlu kif ukoll l-attività marittima li l-Port il-Kbir hu mimli biha. Il-pixkerija li illum ma għadhiex taqdi x-xogħol li kienet tagħmel għal bosta snin.

Vapuri tal-kummerċ, vapuri li jgħorru eluf ta' turisti li jżuru Malta għal ġurnata, dghajjes ta' Maltin dilettanti tal-baħar u laneċ bit-turisti jiddominaw ix-xena meraviljuża li wiehed jara min dan il-ġnien. Id-dahla tal-Port il-Kbir, il-pont li illum reġa' qieghed jgħaqqad il-break water u l-monument tal-qanpiena li tfakkar l-assedji ta' Malta. Dan huwa wkoll monument ieħor li minkejja li ma jinstabx fil-Barrakka ta' Isfel, xorta waħda jidher sewwa min-naħa.

Il-qanpiena li fih dan il-monument tiżen 10 tunnellati. Il-monument kien inawgurat mir-Reġina Elizabetta II fid-29 ta' Mejju 1992 f'għeluq il-ħamsin sena mill-ġhoti tal-George Cross lill-gzejjer Maltin. Izda l-ħsieb wara dan il-monument ma huwiex li jfakkar biss il-vittmi tat-Tieni Gwerra iżda anke lil dawk tal-Assedju l-Kbir tal-1565. Propju dan il-post, kemm fl-Assedju l-Kbir kif ukoll matul il-gwerra, kien wiehed strateġiku għax jgħas-ses id-dahla tal-Port il-Kbir, l-aktar port importanti tal-pajjiż.

Ċkejken veru l-ġnien tal-Barrakka ta' Isfel imma jirrakkonta parti mill-istorja ta' pajjiżna. Ta' min iżuru meta jkun il-Belt u jkollu ftit ħin!